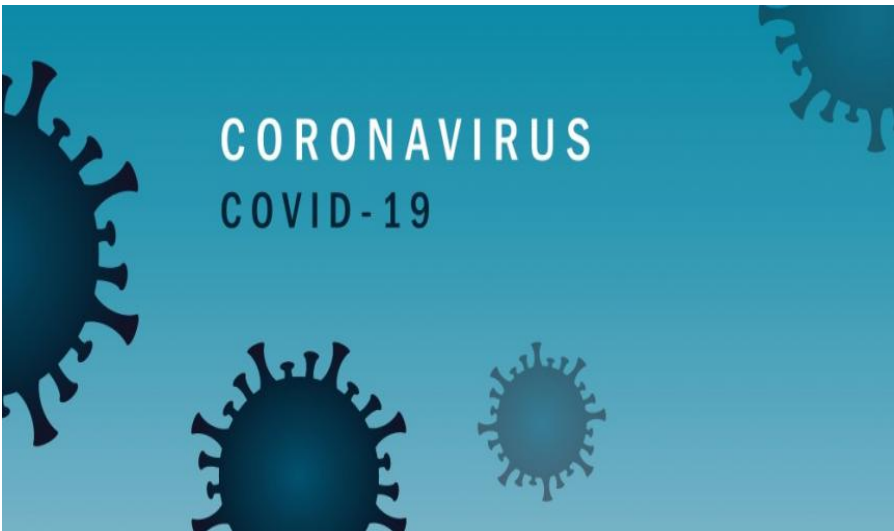

Nr. 1, marts 2021

Indkaldelse til Generalforsamling d. 27. april 2021, kl. 19.00

Forskellige ændringer grundet Coronavirus

Andelsmejeriet Naurbjerg af Carl Elmer, Afsnit 2

Coronavirus, Covid 19, Generalforsamling

Tænk engang!

Vi fik ikke afholdt nogen generalforsamling i 2020, selvom vi prøvede af flere omgange.

Men hver gang blev vi nødt til at opgive, da Danmarks myndigheder med udgang fra 11. marts, sidste år, flere gange, lukkede det danske samfund ned. Men som følge af vor forenings vedtægter, prøver vi endnu engang at afholde vores årlige generalforsamling.

GENERALFORSAMLING 2021

Solrød Lokalhistoriske Forening

Indkalder herved til

Ordinær generalforsamling i Aktivitets- og Frivilligcentret,
Solrød Center 85,

Tirsdag, den 27. april 2021, kl. 19.00

- 1) Valg af dirigent
- 2) Beretning
- 3) Fremlæggelse og godkendelse af regnskab
- 4) Vedtagelse af budget og herunder fastsættelse af kontingent.
- 5) Indkomne forslag
 - a) Bestyrelsen foreslår ændringer af vedtægter, se herunder.
- 6) Valg af bestyrelse: På valg er Tonny Lauridsen 2 år, Lis Hansen og Kirsten Kurland 1 år. Et bestyrelsesmedlem for 2 år.
Bestyrelsen foreslår Bent Pedersen. Et bestyrelsesmedlem for 2 år.
- 7) Valg af suppleanter: Poul-Erik Langvad, Else Haugaard-Hansen.
- 8) Valg af 2 revisorer og 1 revisorsuppleant: Revisor Kjeld Ejdorf, Bendt Kirk. Revisorsuppleant: Tina Glimsager.
- 9) Eventuelt.

Efter generalforsamlingen kommer Jack Vasegård Østervemb og fortæller om Vasegårdens historie.

Bestyrelsen foreslår følgende ændringer til vedtægterne:

1. § 1 stk. 3 ændres fra:

- a. Foreningen er medlem af ”Sammenslutningen af Lokalhistoriske Foreninger”.

Til ny tekst:

- b. *Foreningen er medlem af ”Dansk Lokalhistorisk Forening”.*
Ændringen skyldes, at den omtalte forening har skiftet navn.

2. § 4 ændres fra:

- a. 1. På den årlige generalforsamling vælges en bestyrelse bestående af 5 medlemmer og 1-3 suppleanter. Bestyrelsen konstituerer sig selv med formand, næstformand, sekretær og kasserer.
- b. 2. Bestyrelsen fastsætter selv sin dagsorden.
- c. 3. Valg til bestyrelse sker normalt for 2 år. 3 medlemmer vælges på ulige årstal og 2 på lige årstal. Der kan vælges op til 3 suppleanter og disse vælges normalt for 1 år.

Til ny tekst:

- a) *På den årlige generalforsamling vælges en bestyrelse bestående af 5 medlemmer og 1-3 suppleanter. Bestyrelsen konstituerer sig selv med formand, næstformand, sekretær og kasserer.*
- b) *Bestyrelsen fastsætter selv sin dagsorden.*
- c) *Bestyrelsen repræsenterer foreningen i alle økonomiske og juridiske forhold.*
- d) *Foreningen tegnes af formanden sammen med et bestyrelsesmedlem. Bestyrelsen kan meddele prokura.*
- e) *Bestyrelsens beslutninger træffes ved simpel stemmeflerhed. Den er beslutningsdygtig, når mindst halvdelen af bestyrelsen er til stede. Ved stemmelighed bortfalder et forslag.*
- f) *Valg til bestyrelse sker normalt for 2 år. 3 medlemmer vælges på ulige årstal og 2 på lige årstal. Der kan vælges op til 3 suppleanter og disse vælges normalt for 1 år.*

Ændringsforslagene skyldes, at det ikke var tydeligt nok, hvem der tegnede foreningen, banken har ønsket præciseringen under hensyntagen til hvidvaskningsloven.

Yderligere forslag, der ønskes behandlet på generalforsamlingen, skal være formanden i hænde senest den 1. april 2021.

Kære læsere!

I blad nr. 1, marts 2020, påbegyndtes her en historie som blev afbrudt af Coronaviruset hvor alt blev lukket ned, og dermed sprang vi også denne historie over i blad nr.2, 2020.

Redaktøren synes imidlertid at historien er så god, at den bør fortsætte, derfor: Når man læser denne historie, skal man gøre sig det klart, at den er skrevet omkring 1948 – 50. Det bevirker, at mange udsagn som f.eks. ”i forrige århundrede, ”så er det i 1800tallet”.

EN GAMMEL MEJERIBESTYRERS ERINDRINGER AF CARL ELMER (Naurbjerg Mejeri).

Afsnit 2.

Jeg vil gerne her fortælle et par små oplevelser hos en lidt ældre af andelshaverne.

En dag sad han med familien og folkene og spiste, han talte om mælkevejningen og ærlig talt, fortalte datteren mig, fik mejeristen sig en rigtig omgang. Som han var midt i det, kom jeg på min hest ridende ind i gården, han havde ikke før set mig til hest og som datteren bagefter sagde: Det kunne far ikke stå for, så han lukkede et vindue op og råbte smilende: Værsgod, rid indenfor!

Det kom jeg, men ikke hesten og jeg hørte ikke et ord om mælkevejningen. En anden dag kom jeg kørende ind i hans gård med mit hestekøretøj, han kom ud fra stalden og hen til mig. Jah, sagde han langtrukket: Jeg kunne jo nok byde dig indenfor, men det kunne være, at du sagde nej tak og jeg har også så travlt.

Eller en aften vi var til selskab hos en gårdejer og vi spillede kort og fik os en toddy, jeg mente vel nok, at der var noget længe imellem, at vi drak af den, så jeg tog mit glas og sagde: Skål kammerater. Du kammerat med os gårdmænd, sagde en ældre, lun gårdmand. Den slags morede vi os ofte over, når vi kom sammen og det styrkede altid det gode forhold, som var til stede.

Min nabo var en dag ude at hente lægen i Havdrup. Da de kørte fra lægeboligen, tog doktoren en bog op og begyndte at læse i den, samtidig med at gårdejeren sagde: ”De æ et slemt væer i dav”. Doktoren læste videre i bogen, men da de havde kørt den halve mil og vognen drejede ind i gården, lukkede han bogen og sagde: ”Ja, det har De sgu’ ret i N. R., det er

slemmt vejr i dag”. ”Han var Fan... noget længe om at svare”, sagde gårdmanden, da han fortalte mig det.

Carl C. Elmer og Hustru, Andelsmejeriet »Naurbjerg».

Min hustru var en fornuftig kone, afholdt af alle. Sine drenge elskede hun over alt, de flokkedes om hende og hun havde deres fortrolighed, overfor dem var hun mild og venlig, men bestemt og hun forstod den kunst at bevare sine børns fortrolighed. Hun havde let ved at udtrykke sine tanker og havde altid ved ordskifte forstandige og træffende svar på rede hånd. Hun var fra en stor bondegård og havde fra sit hjem og fra andre steder hun havde været, dels arvet og dels tilegnet sig et mere frit og dannet væsen, end det dengang var almindeligt blandt kvinder fra bondestanden. Fra sit barndomshjem var hun vant til at arbejde og man fandt vel næppe noget menneske,

der fandt større glæde i at arbejde ved husgerning, håndarbejde, hygge i hjemmet osv. Hun lullede sig aldrig ind i den forestilling, at alt var som det skulle være. Nej, alt skulle helst være bedre. Orden og renlighed overalt kunne aldrig blive for godt.

Mange store og uforglemmelige dage havde vi på Naurbjerg, hvor der blev vist os stor opmærksomhed, hvor ens hjerte blev fyldt med tak og glæde. Når jeg nu som ældre ser tilbage på de år, føler jeg mig stadig i stor taknemmelighedsgæld til dem, som dengang gjorde så meget for at glæde os. Men hvor er de nu henne alle de gode mennesker? De er borte, borte for bestandig. Her er vi kun en ganske kort tid. Man kan vel godt sige at vi er her som gæster. Det hele er som en drøm, et øjeblik og så er det hele forbi.

OPLYSNING

Om oplysningen på Hedeboegnen er der flere forhold der gør sig gældende, trods betegnelsen ”Hede” er egnen her mellem København, Køge og Roskilde Danmarks bedste jord, ingen skove, ingen herregårde. Egnens velstand fra gammel tid har, foruden de gode jorder og den gode drift, også været betinget af den nære beliggenhed til landets hovedstad, der altid har været god aftager af bøndernes hør, halm, flæsk, smør, kartofler, æg, korn og frugter. Der var for hdebonden som for kulsvierne i Nordsjælland

mange kroer at komme forbi, når de kørte hjem fra torvningen i København med penge i lommen for deres produkter. Men de forstod nok bedre end de livlige kulsviere at komme hjem med pengene i behold. Bøndernes torvning i København gennem flere generationer har haft stor betydning for deres udvikling. Dengang kunne bønderne følge med i hovedstadens udvikling, de kendte de fleste gader og stræder og mange af de originaler, som byen dengang var så rig på. De vidste, hvor de kunne købe deres fornødenheder til

de rigtige priser og om fornødent få gode råd af købmanden. Alt dette gjorde, at efterhånden som vi kom nærmere byen, var beboernes indstilling og mentalitet en hel anden, end vi for 50 år siden traf hos bønderne længere ude på Sjælland. Derfor var det en modtagelig befolkning der i 1860 – 70 og 80erne boede på Hedeboegnen, til at tilegne sig de oplysninger af åndelig, økonomisk og politisk art, som dengang strømmede ud over landet.

i Kirke Skensved kirke

I 1867 fik vi landets første landbrugsskole i Lyngby, 1871 kom Tune som nummer to. Det var en stor lykke for Hedeboegnen, at den kom til at ligge i Tune, hvor så betydelige mænd som A. Chr. Svendsen, Chr. Christensen, Otto Christensen, Brink Lassen og Bredkjær m. f.l. øvede deres store gerning, der fik uhyre betydning for hdebonden, ja, hele landets 18 landbrugs- og 5 husmandsskoler er fulgt efter, spredt over hele landet. Trods det, at Tune er landets næstældste landbrugsskole og stadig en af de største, kan det kun skyldes skolens dygtige stab af lærere, som igennem alle de år har ført ordet der. Mænd som Jørgen Petersen og Hans Appel, Dalum, Niels Pedersen, Ladelund, er gamle Tuneelever, ja, de findes overalt i landet og langt udenfor grænserne.

Ved indvielsen af Tune Landbrugsskole, betonedes Svendsen, at den danske landbrugsskole var et barn af Folkehøjskolen og som sådan måtte bygges op på troens og folkelivets grund og han indskærpede nødvendigheden af, at man dygtiggjorde sig til sin gerning og brugte som motto: ”Skal det gå dig godt, din byrde du til gavns må voksen være”.

Svendsens ”fodringslære” og ”Kvægavl og kvægopdræt” udkom i 1886 og 1893 og blev meget læst og meget diskuteret af landmændene.

Skibsfarten tilførte landet store masser af billigt korn og oliekgær fra udlandet og landbruget måtte da indstille sig på at få sine indkomster ad andre veje med større dyrisk produktion og en bedre røgt og pleje af kreaturerne.

Lidt senere kom Chr. Christensens ”Gødningslære og sædskiftet” som også vakte megen opmærksomhed i landbruget, fordi de forandrede forhold medførte et mere rationelt sædskifte og nødvendiggjorde en bedre og mere tidssvarende behandling af jorden og et større forbrug af kunstgødning. I alle disse år har Tune Landbrugsskole lige fra starten og til nu i 1948 været samlingssted for hele Hedeboegnen; dertil stævnedes befolkningen gående, cyklende og kørende og alle kendte hinanden. Der blev vekslet håndtryk, der blev hilst fra hjem til hjem og der blev drøftet faglige spørgsmål. Der var en egen stemning over Tunemøderne for 40 – 50 år siden, vel nok fordi de første pladser ved talerstolen var optaget af de gamle, hvidhårede patriarker fra skolen med deres damer og på de bageste bænke og stående havde skolens elever beskedent placeret sig.

Svendsen var med sin åbne, livlige og store veltalenhed i stand til at fange elevernes og tilhørernes interesse for sin lære. Chr. Christensen var mere tungsindig og tillukket natur og dog havde han en forbavsende evne til at få eleverne og tilhørerne til at interessere sig for spørgsmål, som forklaret af andre ville findes kedelige. A. Svendsens teori om kvægets fodring har sikkert været en stor årsag til forbedring af kvægbestanden og forøgelsen af mælkemængden. Om det har været så lønnende med det meget kraftfoder, som Svendsen mente, er vist tvivlsomt; men Svendsen, Tune, havde sagt det og han havde skrevet det i sin fodringslære, så det var en lov dengang og den blev fulgt og Hedeboenderne lejrede sig om talerstolen på Tune og de beså staldene og markerne, hvor faglige spørgsmål blev grundigt behandlet. En betryggende atmosfære og tillid til de mænd, der førte ordet på skolen, var altid til stede hos tilhørende. Svendsens lære om kvæget kan endnu følges her på Hedeboegnen mere end en menneskealder efter hans virksomhed på Tune Landbrugsskole, i Tune by, i Kirke Skensved og flere steder.

Før vi forlader Tune Landbrugsskole, vil jeg gerne have lov til at citere uddrag af et brev, som jeg engang fik fra en gammel Tuneelev:

”Jeg mindes endnu tydeligt min første møjsommelige vandring fra Roskilde, hvortil jeg kom om aftenen sent og boede på Jernbanehotellet. Dagen efter startede jeg ad Vindinge og Tune by, hvorfra jeg i det fjerne

kunne se mit mål, Tune Landbrugsskole. Jeg var det år den første elev, der betrådte skolens grund og det var med blandet følelse, jeg trådte ind på kontoret, hvor forstander Brink Lassen med et mønstrende blik modtog mig med et velkommen.

Jeg følte mig så lille og ønskede, at jeg havde været alle andre steder end netop der. Det var ikke med min egen gode vilje og lyst, jeg var sendt dertil, trods det, at jeg følte ved mig selv, at jeg manglede meget i min skolemæssige uddannelse. Dette opdagede jeg også hurtigt ved at komme mellem 130 elever uden at have et højskoleophold eller anden uddannelse end den, som jeg havde fået hjemme på - af den gamle lærer, men herved var jo intet at gøre. Jeg tog fat med lyst og interesse og fik også mere ud af de ni måneders undervisning, end jeg lærte i de 7 år i - skole. Lige så lille som jeg følte mig den første dag, da jeg mødtes med Brink Lassen, lige så glad og veltilfreds følte jeg mig, da jeg den sidste dag af forstanderen overfor hele skolen blev fremhævet som den elev, der havde gjort det største fremskridt. Idet han sagde disse ord, som jeg aldrig glemmer: ”Ja, uden at sige for meget er Jens Hansen den, der har gjort det største fremskridt.”

iiTune Landboskole

Ja, det er mit første og sidste indtryk, jeg her har skildret af mit ophold på Tune Landbrugsskole, mellem dem ligger mange gode og ingen slette minder. Svendsen kendte jeg kun som en tilsyneladende gammel og nedbøjet mand, som

af og til holdt møde på skolen, særlig om nordiske myter og sagn, hvad han var en mester til, men også sin fodringslære docerede han lejlighedsvis og hans motto: ”Skal det gå dig godt, din byrde du til gavns må voksen være,” det forstod han altid ved sine foredrag at inspirere os med.

Gamle Christensen, som vi kaldte ham, var også en lærerkraft af rang. Når han forklarede sin gødningslære, havde han meget til mundheld at sige: ”At man skal stikke fingeren i jorden og lugte, hvor vi er.” Han var en brav og tillidsfuld lærer, som vi alle holdt meget af og havde agtelse for, idet han på sin egen stilfærdige, men slående og ofte lune måde, forstod at gøre os

interesseret, især når det gjaldt læren om ukrudtets bekæmpelse i vore marker.

Det forundrede mig dengang, at folk kom langvejs fra til møderne på skolen, det vidnede om den trang, der på daværende tidspunkt føltes for oplysning af den art, en oplysning, der satte sine rige spor i den almindelige bondebefolkning” osv., her slutter brevskriveren om Tune Landbrugsskole og brevet bliver mere privat.

Sådan er der i tusindvis af gamle elever, som mindes den tid, da de på en skole af dygtige lærere blev beriget med kundskaber på en tid, hvor de var modtagelige for oplysning på den rette måde, når man som brevskriveren ser tilbage på sin ungdomstid, vækkes der en følelse af taknemmelighed til de mænd eller kvinder, der har haft betydning for en gennem livet.

SKENSVED DISKUSSIONSFORENING

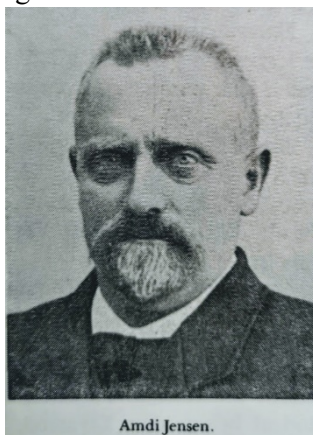
Når der skal tales om oplysning på Hedeboegnen i den tid, som her behandles, må Lille Skensveds Diskussionsforening nævnes som en vigtig kulturspreder. Al oplysning, hvorfra den end kommer, er en kilde til liv og glæde, den hjælper os frem til tilfredshed og lykke. Ja, frem til alt godt, det vil da sige, når det er sand og god oplysning, som kan gavne og være til solskin over vort liv og vort arbejde. At sprede sådan oplysning ud på en egn, giver modtagerne mod og lyst til deres gerning. Det var bonden, der kaldte på sig selv, for at han rigtig kunne få øjnene op og blive lysvågen til sin gerning både i kristelig, økonomisk og kulturel retning.

Egnens befolkning tog foreningen ved hånden og flokkedes i hundredvis om den, så det vistnok var langt den største af den slags i landet.

Da foreningen blev stiftet i 1903 i Jersie Forsamlingshus af 18 beboere på egnen med mejeribestyrer Carl Elmer som formand, var tiderne ikke alt for gode, der var trang til faglig dygtiggørelse og kulturel oplysning.

Nogle trak på skuldrene ad os. Friskolelærer Amdi Jensen spåede foreningens levetid til en halv vinter, det havde vist sig ved en lignende i Havdrup, så var emnerne sluppet op. Men vore emner slap aldrig op, vor lyst og interesse for sagen heller ikke. Det andet

år holdt vi møderne skiftevis i Jersie og Ølseagle, derefter blev vor

Amdi Jensen.

boplads Lille Skensved Hotel, så begyndte vi af og til med fremmede indledere, men vi passede på straks kun at få jævnbyrdige indledere, som vi kunne diskutere med. Nu begyndte foreningen for alvor at vokse, godt støttet af dagbladene i Køge og Roskilde. Da foreningen blev kendt for at kunne samle flere hundrede tilhørere, var det let for os at få dem, som vi ønskede af landets dygtigste mænd, til at indlede. Ja, vi fik dem helt gratis. Vi lovede dem, at de skulle komme til at tale for en stor forsamling og det er ofte betaling nok for en ærekær og dygtig mand. Emnerne blev altid opgivet fra foreningen, var det politiske, kristelige eller andre spørgsmål som var fremme i tiden, havde vi talere af forskellige anskuelser til disse møder. Vi kunne have op til fire, men der var nok at vælge af. ”Har du været i Lille Skensved Diskussionsforening” sagde rigsdagsmændene til hinanden, når de talte sammen i Vandrehallen på Christiansborg. Fik de et nej, lød svaret: ”Så er du ikke regnet for meget.” De vidste, at de bedste folk kom derud. Der kom ministre, biskopper, folketingsmænd, forstandere, konsulenter, professorer, redaktører, grever, husmænd, præster, gårdmænd, officerer, grossererere, direktører, lærere, forpagtere, godsejere, håndværkere og mejeribestyrere m.fl.

Når det passede med togene, spiste talerne ofte til aften på mejeriet. Ved de lejligheder fortalte de forskellige selvoplevelser. Klaus Berntsen var enestående at høre på, således fortalte han engang, at han havde været til politisk møde i Beldringe ved Odense, det var i forrige århundrede, da bølgerne i 80erne gik højt. En af deltagerne, en rigtig kras højremand, sad på fjerde række, det vil sige, han stod op hele tiden og afbrød Klaus Berntsen. Nede fra forsamlingen blev der råbt: Kan den mand ikke sætte sig, vi kan ikke se taleren. Det blev til sidst gentaget i en meget vred tone, uden det hjalp, så sagde Klaus Berntsen stille: Skal vi ikke lade ham stå, det er en skrædder der hviler sig. Under latter satte manden sig. Han ville ikke være skrædder.

En aften før et møde spiste landbrugsminister Kr. Pedersen hos os tillige med tre meget kendte politikere. Efter spisningen sagde ministeren: Jeg kommer lige fra Møen, hvor jeg i aftes talte ved et politisk møde, der kom jeg ud for noget, som jeg ikke kunne svare på lige i øjeblikket. Noget, en minister ikke kan svare på sagde fhv. minister Jensen-Sønderup tørt, kom så med det. Ja, sagde Kr. Pedersen, da jeg kom på talerstolen begyndte jeg: Det er første gang, jeg er på Møen, så var der én som råbte: ”Så er du Fanden ee.. også blevet ”givet” med en gammel kælling”. I kan nok forstå, at det var ubehageligt at blive modtaget med en lattersalve, som løftede taget en hel alen op. Det var altid en vågen og interessant forsamling, som hørte

på talerne og der var flere af egnens befolkning, som her blev dygtige talere og som med vægt deltog i diskussionen.

Disse møder blev drøftet og diskuteret i hjemmene, eller hvor nogle af deltagerne traf hinanden og der blev gjort forsøg i stald, i mark, i handel og ved bygninger, derfor fik foreningen betydning for egnen gennem ca. 30 år. Det største møde, foreningen har afholdt, var grundlovsfesten i 1915 på Solrød Strand, da kvinderne efter den nye grundlov fik stemmeret. Ved den lejlighed talte mejeribestyrer Carl Elmer for kongen, hofjægermester Wenzel Neergaard om grundlovens tilblivelse og Danmark.

Folketingsmand, professor Dr. Phil. Starcke om den nye grundlov, redaktør Søren Svarre om grundlovsforligets betydning for rigsdagen og vælgerne. Fru cand. Mag. Elna Munch om kvindens politiske betydning, redaktør Hans Jensen om selvstyrets betydning og endelig folketingsmand Willmann om vor folkeskole, som den var – og som den burde være.

Et andet stort møde var genforeningsfesten i Lille Skensved, den dag Danmarks konge på den hvide hest red over den gamle grænse. Her talte professorerne Fr. Weis og Starcke samt redaktør Erik Svarre godt og djærvt for kampen, som var ført for den omstridte landsdel og om glæden ved hjemkomsten. Den gamle djærve redaktør Søren Svarre havde jo været selvskrevet til at tale ved dette møde midt i sin læserkreds, han, som gennem "Østsjællands Folkeblad" næsten daglig havde kæmpet for vore landsmænd på den anden side Kongeåen. Desværre var redaktøren syg og lå på hospitalet i København. Der blev fra forsamlingen sendt ham en hilsen og tak for hans utrættelige arbejde for Sønderjyllands genforening med moderlandet og der indløb følgende svar: "Hjertelig tak til alle for den til mig fra genforeningsfesten i Skensved tilsendte hilsen. Gud bevare vort gamle fædreland og samle alle gode kræfter i vort folk til et enigt samarbejde for dets lykke og fremgang."

Ja, de ord fra den gamle, kloge redaktør gælder ikke mindre for os i dag, end for 25 år siden. De vil vedblivende være nødvendige for os, så længe Danmark består.

LÆRER WISKINGE

Et stort led i oplysningen er den, som udgår fra de mange dygtige lærere. Jeg vil gerne have lov til at omtale én af dem. Læreren i mit eget sogn, måske den mest kundskabsrige og selvstændigste på Hedeboegnen, S. Wiskinge, Kirke Skensved, var kendt over hele landet ved sin forfattervirksomhed. Hans sproglærebøger udkom i mange oplag og bogen

”Vor forfatningshistorie”, der udkom i flere forbedrede udgaver, har været en uerstattelig bog for politikere. I sommerferien rejste han landet rundt pr. cykel og bane for at interessere redaktører og andre indflydelsesrige folk for sine bøger, som han udgav på eget forlag. Han havde let ved at blive kendt med folk, han holdt sig ikke tilbage, han ”masede” på og for ham var ordet altid frit og han vidste også at benytte sig deraf.

I det daglige var Wiskinge meget sparsommelig, alt beregnede han meget nøje, fra sine egne personlige fornødenheder og til sine fordringer overfor sognerådet, intet unødigt måtte der kostes, billigt og godt skulle det laves og intet måtte gå til spilde, ingen uorden noget sted. De grundsætninger indprentede han sine elever i skolen. Vistnok få steder i landet var der flinkere børn end i Kirke Skensved skole, mange af dem skrev en fejlfri stil og havde en smuk håndskrift. Der var frihed i skolen, men også respekt. Kom man og ville tale med ham i skoletimerne, kunne man komme ind og høre på børnene eller gå ind i hans stue og vente til frikvarteret. Han var en begavet mand, der aldrig satte sit lys under en skæppe; han sagde, hvad han ville, så måtte folk selv afgøre, om de tog det fortrydeligt op, men det gjorde de ikke, alle kendte hans redelige sind. Som eksempel vil jeg nævne følgende: Ved hans 25-årige jubilæum i Kirke Skensved, havde beboerne samlet ind til et dejligt skrivebord, som snedkermester Sørensen lavede. Omtrent daglig var Wiskinge inde på værkstedet for at holde øje med, at arbejdet blev udført godt. Gårdejer Hans Hansen, Gløvermosegård og mejeribestyrer Carl C. Elmer, Naurbjerg, var valgt til at overrække ham gaven tillige med en adresse fra beboerne. Da de på jubilæumsdagen kom med gaven, holdt Hansen en lille smuk tale og takkede ham for hans dygtige arbejde i skolen gennem de 25 år. ”Ja,” sagde Wiskinge, ”Jeg har altid ment, at det var tredje og fjerde klasses mennesker, som boede her i Kirke Skensved, men nu ser jeg, at der er nogle anden klasses imellem.” (Første klasses kunne der ikke være tale om). Den tak var jo ikke så opmuntrende for de to mænd at høre på, men da den kom fra Wiskinge, blev det ikke taget så alvorligt.

Man var altid glad for hans besøg, da han var interessant at høre på, men at indføre ret meget, skulle vi ikke forsøge, det mislykkedes altid. Vi skulle bare spørge og han svare, så var han godt tilpas.

Ved politiske møder kom han altid i sidste øjeblik med slængkappe på, det ene slag slået op og søgte op til den øverste bænk. I nogle år fulgte han de radikales politik og anbefalede den på vælgermøderne, men forlod den antagelig for Det radikale Venstres sociale indstilling og dets fastholdelse

give befolkningen åndeligt og økonomisk indhold gennem foredrag, undervisning, diskussion og gymnastik. Til disse huse stævnedes beboerne til folkemøder, fornøjelser og andre anliggender, her er altid fristed for gamle og unge. Her mødes gamle sindige husmænd, gårdmænd, arbejdere og håndværkere med unge raske og mere moderne indstillede beboere. Ingen tænkte på at gøre disse lokaler mere hyggelige. Det kommer først, når de nye ”sognegårde” med deres bibliotek, husflids- og væve- og kogeskole, gymnastiksal, sognekontor, selskabslokaler osv. kommer til at afløse de gamle forsamlingshuse. Det største og sidste og det, som jeg har så mange minder fra ved gymnastik, møder og fester, som blev bygget på Hedeboegnen, var i Jersie. Det blev bygget i 1898 og skulle have været indviet den dag, da dronning Louise døde, hvorfor festen blev aflyst. I nogle år blev det det dominerende i hele egnen. Ved de store møder og fester i det store, nye forsamlingshus blev Jersiebøndernes stalde fyldt med fremmede heste; men beboerne var glade, når forsamlingshuset samlede folk og i gæstfriheden gik der ingen skår.

Da Lille Skensved station og hotellet med den store sal blev bygget, var Jersies store dage forbi. Huset ligger der med sin dejlige, store sal, men det gør kun nytte for sognets beboere. Som Tåstrup i mange år har været samlingssted for den nordlige del af Hedeboegnen, er Lille Skensved blevet det for den sydlige.

iiiJersie Forsamlingshus

Byen ligger på grænsen mellem Hedeboegnen og Skovboegnen og var før 1900 en gammel faldefærdig landsby med fem gårde og nogle elendige huse. Indtil omkring 1880 var der en gammel landevejskro i den gård (Krogården), der nu ejes af fru sognefoged Peder Christensen. Ved den anden side vejen var en stor lade, hvor kvægdriverne med deres flokke af kvæg og får kom inde fra landet på vej til Kvægtorvet i København med deres drift.

Nu er den gamle bondeby med sine nye gårde og huse bygget sammen med stationsbyen. Den gamle, nussede by med en af landets dårligste byveje (Skidtstræde) er blevet som ny med hotel, foderstofforretning, brugsforening, flere købmænd, håndværkere, telefoncentral, læge m. m., men veje fra 9 byer fører også til Lille Skensved.

KØGEKREDSEN

Køgekredsens befolkning var en af de mest politisk opvakte på Sjælland. Resultatet fra valget i Køge blev i flere år imødeset med stor forventning over hele landet, både i Hørups tid og senere, om Alberti kunne holde kredsen, eller om en af hans dygtige modstandere ville gå af med sejren. Alberti blev opstillet imod den kendte og ansete venstrepolitiker V. Hørup i 1892 og valgt samme år. Fra Alberti blev opstillet og indtil valget, udgav han med stor bekostning en valgavis, som daglig med posten blev bragt ind til alle hjem i kredsen. Af vælgermøderne fra 1892 var Kildebrøndemødet bedst kendt. Hørup og Alberti stod i hver sin vogn og talte for en meget stor

forsamling, der fulgte forhandlingerne til langt ud på aftenen, så der på hver vogn måtte opstilles lygter.

Til valget i 1892 blev der fra sagfører, senere etatsråd, Alfred Sørensens kontor sendt lister ud til alle sogne om, at organisationen så nøjagtigt som muligt skulle opgive hvor mange stemmer, der kunne regnes med til Alberti. Optællingen fandt sted to dage før valget, der kunne da med stor bestemthed siges, at Alberti blev valgt. Det siges, at der valgdagen på Køge Torv 1892 var så stor en forsamling, som ikke var set før eller senere. Da Alberti blev

proklameret som kredsens folketingsmand, var hele det store Torv i vældigt oprør, politi og stærke mænd med skorstensfejmester Jørgensen i spidsen måtte dengang og mange gange senere følge ham til toget.

Fortsættes i næste nummer...

Solrød Lokalhistoriske Forening

c/o Tonny Lauridsen

Svenstrupvang 4, 4622 Havdrup

Solrød Lokalhistoriske Forenings hjemmeside: www.solofo.dk

Formand	Tonny Lauridsen	21 78 79 20
Næstformand	Else Haugaard-Hansen	56 16 84 11
Sekretær	Bent Pedersen	21 43 39 09
Kasserer	Lis Hansen	51 74 18 98
Best. medlem	Kirsten Kurland	29 73 19 49
Arkæologiske gruppe (Kontakt til Museum Sydøstdanmark)	Kjeld Ejdorf	40 76 22 04

Årskontingent: 125 kr. for enkeltpersoner
150 for husstand, forening eller organisation

*Betaling af kontingent med girokort +01 5099978
ved netbank, eller kontakt foreningens
kasserer:*

Lis Hansen, telf. 51 74 18 98, lis.hansen@live.dk

E-mailadresser fra medlemmerne til bestyrelsen

*Foreningen udgiver hvert år 4 blade, hvor vi bringer forskellige oplysninger.
Hvis der er ekstra besked mellem to blade, så ville det være dejligt med jeres
e-mail adresse, så vi fremover kan bruge den, når det er nødvendigt.
Send venligst jeres adresse til: Tonny Lauridsen, tl@solofo.dk*

Solrød kommunes Lokalarkivs hjemmeside: www.solrødarkiv.dk

Solrød Lokalhistoriske Arkiv 56 18 19 55

*Solrød Aktivitets- og Frivilligcenter, Solrød Center 85,
2680 Solrød Strand. Åbningstid: Onsdage kl. 9.30 – 11.30
Torsdage i lige uger kl. 16. – 18.00*

Redaktion Bo Olsson
Eftertryk tilladt forudsat tydelig kildeangivelse
Tryk af medlemsblad: Grafisk Rådgivning APS
Antal tryk: 300, ISSN: 1397 – 6397